

17.2.2025

13/10.02.03/2025

inari@inari.fi

Viite: Lausuntopyyntö 7.2.2025

Inarin kirkonkylän asemakaavamuutoksen Uruvaarantie valmisteluaineisto

Hankkeen kuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Inarin kirkonkylässä, valtatie 4:n varressa noin 1.5 km Ivalon suuntaan. Nykyinen käytössä oleva liittymä sekä voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu Uruvaarantien liittymä Inarintielle on todettu ongelmalliseksi näkemien ja mäkisyyden vuoksi. Liittymän uudelleen rakentamiseksi tehty katusuunnitelma hylättiin teknisen lautakunnan kokouksessa 26.8.2020 ja samalla päätettiin käynnistää asemakaavan muutos tien uudelleen linjaamiseksi. Uruvaarantien liittymän kaavoitus kuulutettiin vireille 20.1.2021 ja kaavaehdotus hyväksyttiin Inarin kunnanvaltuustossa 3.3.2022. Kaavamuutosta ei kuitenkaan kuulutettu hyväksymisen jälkeen lainvoimaiseksi, koska Lapin ELY-keskus antoi asiasta 6.4.2022 oikaisukehotuksen ja pyysi Inarin kunnanvaltuustoa tekemään kaavaa koskevan uuden päätöksen. Perusteena oikaisukehotuksessa oli liikenneturvallisuuskohdat mm. kaavamuutoksen seurauksena syntyvä nelihaaraliittymä. Inarin kunnanvaltuusto palautti 23.6.2022 Uruvaarantien liittymäjärjestelyt uudelleen valmisteluun ja tekninen lautakunta päätti 12.12.2024 jatkaa Uruvaarantien kaavoitusta uudella kaavaluonnoksella.

Kaavaluonnoksessa liittymää siirrettäisiin noin 145 metriä nykyisestä liittymästä Ivalon suuntaan. Uusi liittymä tulisi sijaitsemaan keskellä suoraa tieosuutta ja olisi näkemiltään nykyistä liittymää turvallisempi. Kevyen liikenteen ohjaaminen Jalventielle poistaisi valtatie ylitystarpeen, mikä parantaisi huomattavasti jalankulkijoiden sekä pyöräilijöiden turvallista liikkumista. Kaavaluonnoksessa osoitettu Uruvaaran uusi liittymä tulisi sijoittumaan valtatielle 60 km/h nopeusrajoitusalueelle. Ivalosta päin tultaessa nopeusrajoitus muuttuu 50 km/h välittömästi suunnitellun liittymän jälkeen. Nopeusrajoitusalueen 50 km/h alkaminen ennen Uruvaarantien uutta liittymää vaikuttaisi positiivisesti liikenneturvallisuuteen.

Suhde maakuntakaavaan

18.9.2024 voimaan kuulutetussa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 pääosa suunnittelualueesta sijaitsee metsätalous- ja poronhoitovaltaisella alueella Inarin metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue (M-1 4561). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin. Saamelaisen kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suunnittelualue sijoittuu saamelaiskulttuuri, kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alueelle Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat (Sa-maV 5937). Merkinnällä osoitetaan saamelaiskulttuuriin liittyvät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kohteeseen tai alueeseen vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Inari on osoitettu maakuntakaavassa saamelaiskulttuurin ja -hallinnon keskuskylänä (ats 449). Merkinnällä osoitetaan alueita, joihin sijoittuu saamelaiskulttuurin ja -hallinnon toimintoja ja joilla pyritään säilyttämään tai

joille suunnitellaan peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti saamelaiskulttuuriin tukeutuvia elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä sekä saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon saamelainen rakennusperinne sekä turvattava tiivis ja luonteva yhteys luonnonympäristöön.

Suunnittelualue kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeseen Matkailualue: Inarijärvi (mv 8404). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistystyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä. Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suunnittelualue kuuluu lisäksi Jäämeren käytävään (LK). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä. Käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. **Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisten liikenneyhteyksien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset sekä rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.** Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Valtatie 4 on maakuntakaavassa osoitettu merkittävästi parannettavana tienä. Valtatie 4 yhteyteen on osoitettu joukkoliikenteen kehittämiskäytävä/yhteystarve. Merkinnällä osoitetaan joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvät yhteystarpeet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee parantaa joukkoliikenteen saavutettavuutta sekä varata riittävät alueet vaihtoliikenteeseen ja pysäköintiin

Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella (sa) sekä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella.

Maakuntakaavoissa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun muassa meluhaittojen ehkäisemiseen, joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämiseen sekä poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisestä edellytysten turvaamiseen liittyen.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Kaavaselostuksessa on tuotu esille suunnittelualueita koskevat Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 merkinnät ja määräykset sekä asemakaavamuutoksen suhde maakuntakaavaan. Kaavaselostuksessa olisi hyvä tuoda soveltuvin osin esille myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä.

Lapin liiton virasto toteaa Inarin kirkonkylän asemakaavamuutoksen Uruvaarantie valmisteluaineiston sopeutuvan Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 tavoitteisiin.

LAPIN LIITTO

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija